

POGLED IZ HAGA

HADŽIĆ OPTUŽEN ZA ZLOČINE PROTIV CIVILA

Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju je 16. jula 2004. otpečatio optužnicu protiv Gorana Hadžića, bivšeg predsednika Republike Srpske Krajine i Srpske Autonomne Oblasti Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema. Od tada se u medijima mnogo diskutovalo o Hadžićevom mestu boravka, a vrlo malo ili nikako o optužbama protiv njega.

Goran Hadžić je optužen za učešće u brojnim zločinima protiv hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva Hrvatske počinjenim između avgusta 1991. i kraja juna 1992. Konkretno, on se tereti za učešće u progonu, ubistvu, nezakonitom zatvaranju, mučenju, deportovanju ili prisilnom premeštanju nesrpskih civila i počinjenju drugih nečovečnih dela, kao i uništavanju i pljačkanju njihove imovine. U optužnici se navode konkretni incidenti u kojima su ta krivična dela počinjena, kojih ima isuviše da bi se svi ovde pobrojali, ali navodimo nekoliko primera koji ilustruju njihovu prirodu i težinu.

Jedan od tih zločina dogodio se 18. oktobra 1991, kada su, prema navodima optužnice, pripadnici JNA, Teritorijalne odbrane i dobrovoljačke jedinice "Dušan Silni" prisilili pedeset hrvatskih civila da uđu u minsko polje u okolini sela Lovas, pored Vukovara. U optužnici se navodi da su zatočenici bili prisiljeni da uđu u minsko polje i da nogama čiste tlo ispred sebe od mina. Eksplodirala je najmanje jedna mina, a pripadnici oružanih snaga otvorili su vatru na zatočenike. Dvadeset i jedan zatočenik je poginuo.

Hadžić se takođe tereti za zločine koji su počinjeni nakon što su snage JNA zauzele Vukovar u novembru 1991. Dana 20. novembra, ili približno tog datuma, srpske snage pod komandom JNA odvele su 264 Hrvata i drugih nesrpskih civila iz Vukovarske bolnice i prebacili ih na poljoprivredno dobro Ovčara, oko pet kilometara dalje. Tamo su pripadnici srpskih snaga, koje su sačinjavali vojnici JNA, snage lokalnog srpskog TO-a, pripadnici paravojske, dobrovoljci i drugi satima tukli i mučili žrtve. Zatim su žrtve u grupama od 10 do 20 ljudi prebacili na jedno zabačeno mesto u blizini, gde su ih ubijali iz vatrenog oružja. Međunarodni sud je za ovaj zločin takođe optužio oficire JNA Veselina Šljivančanina, Miroslava Radića i Mileta Mrkšića. Tužilac za ratne zločine Republike Srbije optužio je 18 drugih pojedinaca za ubistvo 192 od ukupno 264 osobe ubijene na Ovčari.

Hadžić se dalje tereti za učešće u događajima koji su se desili u zatočeničkom objektu u Dalju. Prema navodima optužnice, Hadžić je zahtevao da se zadrže oni nesrbi za koje se sumnjalo da su učestvovali u vojnim dejstvima u Vukovaru. Na njegov zahtev, JNA je prebacila veliki broj stanovnika Vukovara u zatočenički objekat u Dalj gde su pripadnici lokalnog srpskog TO-a izdvojili one za koje se sumnjalo da su učestvovali u odbrani Vukovara, te ih ispitivali, tukli i mučili. Pogubljeno je najmanje 35 zatočenika, čija se imena navode u dodatku optužnice.

Prema navodima optužnice koju je podigao Međunarodni sud, ova i druga dela za koje se tereti bila su deo udruženog zločinačkog poduhvata čija je svrha bila da se većina Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva silom trajno ukloni sa približno jedne trećine teritorije Hrvatske. Goran Hadžić je bio učesnik u tom udruženom zločinačkom poduhvatu, dok drugi pojedinci koji se u optužnici navode kao saizvršioc, a protiv kojih je Međunarodni sud takođe podigao optužnice, uključuju Slobodana Miloševića, Milana Martića, Jovicu Stanišića, Franka Simatovića zvanog Frenki, Vojislava Šešelja i Željka Ražnatovića zvanog Arkan. Svi se oni, osim Arkana, koji je preminuo, nalaze u pritvoru Međunarodnog suda. (Radovan Stojičić zvani Badža, koji je isto preminuo, takođe se navodi kao saizvršilac, ali Međunarodni sud protiv njega nije podigao optužnicu).

U optužnici se navode detalji načina na koji je Goran Hadžić učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu da se nesrpsko stanovništvo ukloni sa približno jedne trećine teritorije Hrvatske. Konkretno, optužnica navodi da je on formulisao i zagovarao politiku koja je imala za cilj da doprinese ostvarenju udruženog zločinačkog poduhvata. Učestvovao je u formiranju, organizovanju i finansiranju snaga koje su počinile zločine navedene u optužnici, uključujući i snaga lokalne srpske policije i bezbednosti, Teritorijalne odbrane, dobrovoljaca i paravojnih snaga, i u rukovođenju njima. Navodi se da je tražio pomoć ili omogućavao angažovanje snaga JNA i MUP Srbije i podsticao i pomagao nabavku oružja i njegovu podelu lokalnim Srbima u Hrvatskoj radi ostvarivanja cilja udruženog zločinačkog poduhvata.

Ukratko, Hadžić je optužen za aktivno učešće u počinjenju zločina protiv civila i neboraca. Nije optužen na osnovu komandne odgovornosti.

Jasno je da su optužbe protiv Gorana Hadžića ozbiljne. Kao i svim optuženim pred Međunarodnim sudom, Hadžiću će biti data prilika da se brani po ovim optužbama. Međunarodni sud očekuje od vlasti Srbije i Crne Gore da uhapse Hadžića i prebace ga u nadležnost Međunarodnog suda.

Outreach Programme
outreach@icty.org